

Америчка војска се још не упушта у директан сукоб с Башаром ел Асадом, али је све ближе томе да се судари с јединицама под контролом председника Сирије. Она је прво благословила турски план за формирање слободне зоне на северу Сирије, која би допрла на пушкет од Асатових трупа, а сада су амерички ратни авиони, пише „Волстрит џорнал”, добили одобрење да савезнике на терену, побуњеничке групе које би базу за даље напредовање нашле у слободној зони, бране „од сваког нападача”, што подразумева и званичну сиријску армију.

До сада су летелице под командом Пентагона у самосталним мисијама бомбардовале положаје Исламске државе (ИД) у Сирији, као што су подржавале и маневре Курда из те земље, који су такође у рату с „калифатом”. Рушење Асада, колико год га прижељкивала, Белој кући је било у другом плану и морало је да сачека заустављање ИД, како џихадисти не би заузели Сирију у случају да из вишестраног рата, који тамо букти већ више од четири године, буде избачена званична војска, којом управља Асад.

Ваздушна подршка Курдима, међутим, недавно је, изгледа, обустављена, недуго пре него што је Анкара добила сагласност Беле куће за стварање слободне зоне. Она би превасходно турским бомбама, уз америчку подршку, требало да буде очишћена од ИД, али ће спречити и ширење и повезивање подручја које држе Курди, на ужас Турске, забринуте да ће то и на њеној територији подстаћи вишедеценијски сецесионистички покрет тог народа. Предвиђено је да се зона простира управо од области под контролом Курда до оне око које се Асад, уз делимичну подршку курдских трупа, бори с неколико побуњеничких група.

У том смислу је последња америчка одлука, о којој извештава „Волстрит џорнал”, била очекивана. Није извесно да ће Асад, ослабљен дуготрајним ратом и сабијен на приобални појас Сирије на западу, наводно на свега шестини њене територије, имати снаге и воље да се на северу бори с групама под заштитом америчке авијације. Али, ако се Асад одлучи на то, Америци није ни преостало ништа друго него да брани своје савезнике када је већ одлучила да прави слободну зону.

Сада само Асадова исцрпљеност и уздржаност могу спречити Вашингтон да не промени своју досадашњу стратегију у Сирији. Уколико Асад остане пасиван, приоритет Беле куће може остати обуздавање ИД. У супротном, хтела то или не, Америка ће се у Сирији наћи у рату с два противника.

Ништа мање него на Асадове, Сједињене Државе би морале да неповерљиво мотре на поступке својих савезника. Турска је у пре десетак дана покренутој „кампањи против свих терориста” досад више бомбардовала логоре Радничке партије Курдистана (ПКК) у Ираку него сиријска упоришта ИД. Курди из Сирије су се пожалили да је у неколико наврата турска артиљерија преко границе гађала и њихове положаје, премда се то противи договору с Америком, која ипак не жели да потпуно отуђи курдске трупе, најпоузданију пешадију коју има у борби с „калифатом”.

Још пипавије ће бити када Барак Обама и Реџеп Тајип Ердоган буду покушали да се договоре којим ће сиријским побуњеницима дозволити да уђу у слободну зону. Откако је у Сирији почео рат између сад већ ко зна колико наоружаних група, Турска се понашала као да јој је првенствени циљ обарање Асада. Прича се да је због тога помагала и неке исламистичке групе, које би у Сирији, ако би из рата изашле као победници и нови господари земље, завеле режим једва нешто блажи од оног какав је успоставила ИД. Наводно је чак и пуштала и „калифат” да преко турско-сиријске границе доводи борце, односно да туда шверцује нафту.

Чак и ако те гласине нису истините, сигурно је да је идеја Америке и Турске да умерену сиријску опозицију заједно обучавају и опремају запела због тога што се Вашингтон и Анкара нису могли сагласити које групе би се смеле тако назвати. За Белу кућу, то су биле искључиво оне спремне да свргавање Асада одложе док ИД не буде савладана. Ердоганов режим није инсистирао на том предуслову. Изгледа да је Турска и боље осећала расположење устаника, пошто је Америка једва успела да нађе некога ко би испунио њен критеријум за тренинг. Уместо око 5.400 особа, колико је било планирано, до сада је програм под надзором Пентагона прошло једва нешто више од педесет сиријских бораца.

Ти борци су се недавно вратили у Сирију, у групу познату под називом Дивизија 30, која делује унутар Слободне сиријске армије. Нису наишли на добродошлицу осталих побуњеника. Нусра фронт, близак Ал Каиди, заробио је вођу Дивизије 30 и још неколико њених припадника, мада, наводно, међу њима нема и оних које је обучавала

Америка, што би већ представљало потпуну пропаст њеног програма. Из Нусре су поручили Дивизији 30 да се „врати на прави пут” и бори се с Асадовим режимом и за одбрану својих породица. Исламистичка група је и напала седиште Дивизије 30, чији су се чланови, наводно под америчком ваздушном заштитом, повукли на безбедно.

В. Вукасовић

(Политика)